

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Qvatvor Conseqventibvs Pertexens, Quae post beatum S. Xauerij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

20. Reges duos in Celebis baptizat Magallianes, & multos populos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

agminibus secundum flumen cum ramis, & cantibus populus, more illorum appulsum celebrans; & tenaciores erroris veteris octingenti; breui quoque & ipsi, baptismo expiati, ad Ecclesiam accesserunt. Sed nihil æque Calciges fugauit vt factum Aluaris generosum, & forte; quo Regis sepulti effodi ossa iussit, quod Mahometis sectator obijisset, projicique in campum inhumata; fanum vero vbi iacuerant, in Christianorum sacram ædem conuerti, rege filio tam lubenter, & palam probante vt diceret, videri sibi, tunc demum cœpisse, liquido esse Christianum; adplaudente vero tantopere populo, vt festis diebus idem templum, concursu, virore arborum, & florum odoribus qua poterat elegancia frequentaret. Iam beneficia quibus supra morem, ac modum stabiliebat Deus neophytorum fidem erant assidua. Mauræ anus duæ ex morbo depositæ, mori optarunt Christianæ; quæ dum salutari tinguntur lauacro conualescunt, adolescentes duo ab ipsomet parente ad baptismum oblati, mox acutissima corripiuntur febre, dæmone in iis pœnitentiam baptismi, horrorem & metum in aliis mouente; At hi aquæ Australis sorbitiuncula à Patre Aluare porrecta persanantur.

Quamuis autem fundendæ latius in regna fidei quæ illam susceperant nostrorum magnopere obeffet paucitas, cogerenturque ad illa peragrandam perpetuo in procinctu esse, pergebat tamen diuina largitas eò illis nouos aditus pandere, vbi nihil vnquam de Euangelio auditum, præter morum famam, vitæque innocentis quam neophyti viuerent. Vel de vna solum earum insularum quæ nostros flagitabant, vt per eos abluta adscriberentur Christianis, scribit ex Patribus qui tum illic agebant, centum & iis plures ex quibus constabat Conimbricense Collegium, si adessent, operosè in ea occupatum iri; eorum tamen partem vel mediam sat fore ad omnes insulas centenis inde abiunctas leucis breui Ecclesiæ finibus addendas quanquam essent prope innumerabiles. Porro inter illas quæ missis publice Ternatem legatis nostros accersabant, à quibus admitterentur ad baptismum fuere illæ Xauerio tam desideratæ Celebis insulæ, quarum vna Macazar nomine, milliarium ambitu sexcentorum sub æquinoctij linea ad occasum Molucarum iacens, nec ab iis dierum duorum nauigatione longius distita. Huius piæ postulationi supremus armorum Præfectus Henricus, eò procliuius annuendum putauit, quod tum sua priuatim nonnihil interesset, tum rei Lusitanicæ communis oram illam scrutari. Duobus ergo nauigijs armato milite validè instructis aduersus Maurorum piraticam toto illo grassantem Oceano, Patrem Iacobum Magallianem imponit, sibi à Rectore designatum, & ex Amboino recens illuc reuectum. Quod vbi resciiuit Aërius, prope in rabiem dolore actus est. Classem enim illuc instruebat potentem præficiēbatque illi Babum natorum maximum, vt Celebis populos circumcissioni, & Alcoranno subijceret, videns igitur sibi præoccupata consilia familiaribus nisus est fraudibus aliquid turbare: sparsit in vulgus conspectum in mari validum Celtiberorum exercitum, insulas sigillatim velur otiose varias percursare; ignorari

10.
Reges duos
in Celebis
baptizat Ma-
gallianes, &
multos po-
pulos.

autem

autem quò vagus ille discursus tenderet, quam tot numeri, temporis & locorum adiunctis, tam scitè fabulam ad verum concinnauit, vt suspicionem Henrico faceret non contemnendi periculi; quare celocem iubet expeditissimam præmissa duo nauigia consequi, eaque Ternatem reducere, perspecto deinde per exploratores mendacio, pergendum qua cæperant decernit; erat intra hyemem iam annus quæ illic à Maio incipit sinusque illos procellis grauissimè infestat. hinc triste aliquid ominati complures, iussis militem auertebant, immotus hæsit in suscepto Henricus, minatusque refractariis vincula ad pandenda vela compulsi resistentes. At cuius gloriæ traiectus huius lubricum seruiebat per casus grauissimos perduxit incolumes, & quarto ab discessu die anno 1563. Manadem applicuit, regni sedem, & insulæ caput. Magalliani processit obuiam ad littus populus, comitatusque est in urbem festa gratulatione. Illic operi manum confestim admouens, ne diem quidem vnum sumpsit à commisso sibi munere vacuum. Erat Manade tum cum Rege Insulæ Rex Siani tractu illo nominatissimus de quo multa suppetent scribenda, optauitque & ipse fieri Christianus. Magallianes itaque Reges duos, aulæ proceres, & de primariis populi magisque cordatis aliquos diuina mysteria docuit, cui ministerio dum instat dierum quindecim spatium, diruuntur aræ, idola disturbantur, memoria omnis auitæ superstitionis aboletur, Purgata in hunc modum vrbe, Reges duo, paratu magnifico sacris vndis tinguntur, Hieronymi nomen Rex Siani adlegit, secuti sunt reges ad Christi lauacrum quingenti supra mille, nec Magalliani visum, tunc quidem in plures præciosi doni gratiam fundere, arbitrantur vt scribit tutius & præstabilius tingere pauciores, sed probè Christiana mysteria, & officia callentes, quam turbam inconditam, & rudem vt sequi docilem, sic retro labi, & deserere facilem. Nec ulterius licuit illos erudire, quòd Henrici mandato duo nauigia Totolen vgerentur ad requirenda instrumenti bellici tormenta duo illic olim relicta. Manade igitur profecti, lambendo littore Bolanum attingere, vbi Regis Manades filius, viginti dominus oppidorum omni, humanitatis genere profectus est hospites, patris quidem gratia iam Christiani; sed multo propensius, quod arderet, & ipse vehementer fieri Christianus, idque maiorem in modum flagitaret ducturam se spondens ad sacrum baptismum suorum quindecim millia, sed satisfieri voto eius tunc quidem non potuit, quòd esset è secta Mahometis, (quamuis ad illam à Cazilguzarate regis Moluci fratre vi adactus) & soliti sint ex Mauris Neophyti ad Apostasiam, quam qui ex ethnicis esse proniores. Inde Caurippen cum venissent, pagos ethnicorum sex intra mediam leucam obuios habuerunt ad tria millia in littus effusos, & baptismum poscentes, quibus ad eum comparandis, festinatio nauium, necessariam negavit moram, admissis tantum rectoribus populi, cæteros distulit, breuique postea voti compotes fecit. Nam diebus quinque remensius viam ex Totole, vbi machinas bellicas in cassum vestigarant, Caurippe octiduo

Octiduo bis mille indigenas Christiana exultos doctrina, baptismo lustravit, cruceque illis quam venerarentur ad mare posita, Manade reuertit. Ac numerum quidem tam paucis diebus conuerforum putanti, haud parui hæc breuis excursio momenti censetur; sed fuit quod per eam est gestum perleue, ad multa & maiora quæ si moras indulgisset annus in promptu se dabant peragenda. Et visa tunc solum est Christi fides iniecto pede, possessionem illarum gentium inire: causa discessus raptim maturandi fuere quas vocant Motiones hoc est maris ventorumque vices pro anni tempestate faustæ vel aduersæ, quarum ubi fauent nisi vtaris opportunitate, menses totos cogaris expectare, dum redeant, & mare peruium, substernant. Quare nauigiis Ternatem ad præscriptum Henrici necessariò reddendis prohibitus est Magallianes ex Manade Gorentallum transire, quod regnum in ora situm est è regione Celebi aduersa, & regulo suberat à quo inuitabatur Pater ad Euangelij lucem illuc inferendam. Facta tamen ab eo sementis parca licet, & missa variis obiter per Celeben locis, in messem animarum aliquot post annos exiuit vberimam, ac ni defuissent, non dico qui eam verbi diuini prædicatione irrigarent, nam his opus admodum non erat; sed qui poscentes ritè abluerent, vltra & cis æquinoxium, Christi Ecclesia fines suos multis magnisque imperiis protulisset, sola neophytorum viuendi forma innumera-biles vitro ad Christum pertrahente, at qui tantæ; tanque dissipatæ multitudini, quam petebant manum porrigeret, præter Pettum Mascareniam non erat, quanquam ipse multorum impleret numerum, & vicem. De quo, & reliqua Celebensis expeditione absoluo vt cœpi, ne nimia annorum obseruatione trunca, hic historia pendeat.

Renatus ergo ex aquis vitalibus Magallianis opera rex Siani, anno 1563. in regnum se recepit, insula comprehensum quæ Macazari obiacet, & communi Celebensium nomine continetur. Inerat principi summe prudens, & capax indoles, magnaue in iure populis dicundo integritas, etiam nondum Baptizato, sed post insignior cum ad naturæ eximia dictata, lex gratiæ meliora adiunxit. Huius imperium probis adstrictum legibus non ferens, subiectorum effrænâ licentia, & exstimulata Maurorum in illum odiis ob religionem Christianam quam prætulera Alcoranno, perduellione cum Mauris iurato, urbem regiam Passen aliasque minores aggreditur tumultuario milite, sex millium hominum; raptoque in rebellionem populo percursat, nouum Regem eligit, & proclamat, Christianum eumque legitimum ignominiosè regno pellit: incidit ea seditio in 1564. annum, mensēque decimum & octauum ab Octobri quo Christum induerat. Vnum illi oppidum constantissimè adhæsit, & in cuiusvis periculi aleam fidele, fugientem collegit cum parente sene, & fratribus, ægre manibus populi ereptis. Illic aliquandiu regem detinuit, recuperandæ spes dignitatis, & sceptri, quam demum inanem aduertens, nec de vita quidem sine metu securam, Ternaten solus nauigauit, imploraturus Lusitanorum auxilia, quæ singularibus ex-

21.
Rex Siani
Christianus,
regno pellitur,
eius pater
baptizatur.